KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.12.2018 r.
COM(2018) 856 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

DRUGIE SPRAWOZDANIE W RAMACH MECHANIZMU ZAWIESZAJĄCEGO ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKU WIZOWEGO

{SWD(2018) 496 final}

I. Wprowadzenie

Ruch bezwizowy przynosi istotne korzyści obywatelom i wzmacnia więzi społeczne, kulturowe i gospodarcze między UE i jej partnerami. Jednocześnie ruch bezwizowy wiąże się również z obowiązkiem utrzymania postępów poczynionych w ramach dialogu w sprawie liberalizacji reżimu wizowego oraz zapewnienia właściwie zarządzanej migracji i środowiska bezpieczeństwa, w tym za pomocą polityki wizowej dostosowanej do dorobku prawnego UE.

Niniejsze **drugie sprawozdanie w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego** sporządzono w związku z obowiązkiem Komisji polegającym na monitorowaniu, czy państwa trzecie nadal spełniają wymogi w zakresie liberalizacji reżimu wizowego oraz na składaniu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczącego tych kwestii co najmniej raz w roku[1]. Okres oceny rozpoczyna się od dnia przyjęcia pierwszego sprawozdania w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego[2] w grudniu 2017 r. Jeżeli chodzi o zakres geograficzny, niniejsze sprawozdanie nadal obejmuje te państwa, które pomyślnie zakończyły dialog w sprawie liberalizacji reżimu wizowego. W niniejszym sprawozdaniu ponownie skoncentrowano się na konkretnych obszarach[3], które wymagają dalszych działań celem zapewnienia trwałości osiągniętych postępów. Dlatego też, tak jak w przypadku pierwszego sprawozdania w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, w niniejszym sprawozdaniu nie uwzględnia się kryteriów, których realizacja ma stabilny przebieg.

Część statystyczna niniejszego sprawozdania obejmuje 26 państw członkowskich, które stosują rozporządzenie (UE) 2018/1806, oraz cztery państwa stowarzyszone w ramach Schengen (zwane dalej „strefą Schengen+”)[4]. Ocena poszczególnych obszarów opiera się przede wszystkim na informacjach dostarczonych Eurostatowi[5] przez państwa strefy

---

1 Zgodnie z art. 8 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 39.

2 COM(2017) 815 final.

3 Podobnie jak w zeszłym roku, wspomniane konkretne obszary są określane zgodnie z odpowiednimi planami działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego dla poszczególnych krajów. W niniejszym sprawozdaniu skoncentrowano się na następujących obszarach: Albania (migracja nieuregulowana, ściganie przestępstw, pranie pieniędzy), była jugosłowiańska republika Macedonii (migracja nieuregulowana, przestępczość zorganizowana), Bośnia i Hercegowina (migracja nieuregulowana, przestępczość zorganizowana, pranie pieniędzy), Czarnogóra (migracja nieuregulowana, przestępczość zorganizowana), Serbia (migracja nieuregulowana, polityka wizowa, przestępczość zorganizowana, pranie pieniędzy), Mołdawia (migracja nieuregulowana, zwalczanie korupcji), Gruzja (migracja nieuregulowana, przestępczość zorganizowana, zwalczanie korupcji) oraz Ukraina (migracja nieuregulowana, przestępczość zorganizowana, zwalczanie korupcji). Komisja kontynuuje również uważne śledzenie realizacji kryteriów związanych z bezpieczeństwem dokumentów oraz zwalczaniem dyskryminacji i poprawą sytuacji słabszych grup społecznych. Jeżeli chodzi o szerszą sytuację w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, również istotnym w kontekście wdrażania zobowiązań dotyczących liberalizacji reżimu wizowego, Komisja kontynuuje monitorowanie i sprawozdawczość w ramach unijnego pakietu „rozszerzenie” dla państw Bałkanów Zachodnich objętych ruchem bezwizowym, a dla państw Partnerstwa Wschodniego – w ramach wdrażania odpowiednich układów o stowarzyszeniu.

4 Belgia, Bułgaria, Republika Czeska, Dania, Niemcy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Francja, Chorwacja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Węgry, Malta, Niderlandy, Austria, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Słowacja, Finlandia i Szwecja, jak również Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria.

5 Dane statystyczne Eurostatu są stale aktualizowane o bardziej dokładne dane dostarczane przez cały czas przez władze państw strefy Schengen+. W związku z powyższym dane statystyczne za poprzednie lata (w tym za okres, którego dotyczyło pierwsze sprawozdanie w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego) zaktualizowano z mocą wsteczną o najnowsze informacje dostępne w momencie sporządzania niniejszego sprawozdania.

Schengen+, informacjach dostarczonych przez agencje UE (Europol, eu-LISA, Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu, Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz Eurojust) i wymianie informacji między Komisją, Europejską Służbą Działań Zewnętrznych i władzami państw objętych ruchem bezwizowym. Sprawozdaniu towarzyszy **dokument roboczy służb Komisji**, w którym szerzej omówiono podstawowe informacje na temat zagadnień określonych w przypadku poszczególnych obszarów.

II. Ocena poszczególnych obszarów na podstawie kryteriów liberalizacji reżimu wizowego

II.1 Bałkany Zachodnie

Albania

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z migracją nieuregulowaną, w latach 2016–2017 całkowita liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o 13 % (z 30 305 do 34 310). Podobnie wzrosła liczba przypadków nielegalnego pobytu – o około 11 % (z 33 445 w 2016 r. do 37 325 w 2017 r.). Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej tendencje w zakresie wyzwań związanych z migracją nieuregulowaną między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na spadek liczby przypadków odmowy wjazdu oraz nielegalnego pobytu[6]. Jeżeli chodzi o wnioski o udzielenie azylu, ich liczba spadła w pierwszej połowie 2018 r. o 32 % w porównaniu z pierwszą połową 2017 r. (z 12 635 do 8 525). W 2017 r. wskaźnik przyznawania azylu wyniósł 5,19 % (co oznacza wzrost z 2,12 % w 2016 r.)[7]. Mechanizmy readmisji i powrotu funkcjonują prawidłowo, a państwo szybko uznaje wnioski od państw członkowskich o readmisję zarówno dotyczące obywateli własnych, jak i obywateli państw trzecich. Odsetek powrotów (powyżej 100 %[8] w 2017 r.) dowodzi, że obywatele Albanii, którym nakazano powrót, są faktycznie odsyłani (29 850 w 2017 r.). Należy utrzymać ten dobry wynik.

Albania podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, aby stawić czoła wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną, w szczególności aby rozwiązać problem nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu składanych przez obywateli Albanii. Albania osiągnęła dobre wyniki we wdrażaniu planu działania na rzecz zwalczania migracji nieuregulowanej, głównie w dziedzinie współpracy operacyjnej w zarządzaniu migracją nieuregulowaną, identyfikacji i ochrony małoletnich bez opieki oraz zwalczania przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów. Albania nadal intensyfikuje również współpracę operacyjną z państwami członkowskimi, których w największym stopniu dotyczy problem migracji nieuregulowanej. Aby zwiększyć świadomość praw i obowiązków związanych

[6] Na podstawie danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej dostępnych do połowy 2018 r. Dane statystyczne Eurostatu są dostępne jedynie w ujęciu rocznym (z wyjątkiem danych dotyczących azylu).

[7] Oznacza to, że odpowiednie organy azylowe wydały decyzje odmowne w przypadku 93,78 % złożonych wniosków o udzielenie azylu. Odpowiada to 24 603 z 26 235 wniosków o udzielenie azylu złożonych przez obywateli Albanii w państwach strefy Schengen+ w 2017 r.

[8] Liczbę osób powracających w danym roku porównuje się z liczbą zarządzeń powrotu wydanych w tym samym roku. Odsetek powrotów przekraczający 100 % oznacza, że dane państwo skutecznie rozwiązuje problem zaległości z poprzednich lat.

z ruchem bezwizowym, władze albańskie przeprowadziły kampanie mające na celu zwiększenie świadomości nadawane przez wszystkie krajowe stacje telewizyjne.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Organizacje przestępcze posługujące się językiem albańskim zazwyczaj prowadzą jednocześnie różne rodzaje działalności przestępczej i nadal są szczególnie aktywne w szerokim zakresie rodzajów działalności przestępczej w UE. Takie organizacje przestępcze zajmują się nielegalnym obrotem dużymi ilościami heroiny wzdłuż szlaków przemytu we współpracy z organizacjami przestępczymi posługującymi się językiem tureckim i albańskim. W Albanii znajduje się szereg kluczowych miejsc stanowiących źródło radykalizacji i rekrutacji, odnotowano jednak spadek liczby wyjazdów zwerbowanych zagranicznych bojowników terrorystycznych udających się do stref konfliktu w Syrii i Iraku.

Albania podjęła dalsze kroki mające na celu poprawę skuteczności działań na rzecz ścigania przestępstw, aby zwalczać poważną i zorganizowaną przestępczość, wskazane w działaniach, które należy podjąć, określonych w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. Pod koniec maja 2018 r. przyjęto plan działania na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu konopiami. W dniu 5 października 2018 r. przyjęto porozumienie robocze między Albanią a Europejskim Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. Dzięki temu porozumieniu władze albańskie zyskają istotną wiedzę ekspercką w zakresie zwalczania narkotyków. Albania zawarła porozumienie robocze z Agencją Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania i uczestniczy w unijnym programie „Sprawiedliwość" od lutego 2018 r. W dniu 1 listopada 2018 r. parlament albański ratyfikował umowę o współpracy z Europolem, na podstawie której na początku 2019 r. oficer łącznikowy Europolu zostanie oddelegowany do Albanii. W październiku 2018 r. podpisano umowę o współpracy między Eurojustem a Albanią.

Mimo że nowe prawo w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu przyjęte w 2017 r. wzmocniło ogólne ramy legislacyjne, po przyjęciu sprawozdania sporządzonego przez komitet Moneyval Albania została objęta ściślejszym monitorowaniem[9]. We wrześniu 2018 r. rząd przyjął plan działania celem wdrożenia zaleceń sformułowanych przez Moneyval.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Chociaż osiągnięto znaczne postępy we wdrażaniu działań mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną, konieczne jest podjęcie dalszych starań, aby zapewnić poprawę i trwałość rezultatów. Należy zająć się następującymi obszarami:

- dalsze wzmocnienie kontroli granicznej w sposób zapewniający poszanowanie praw podstawowych;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;

[9] https://rm.coe.int/moneyval-56th-plenary-report-august-2018-eng-fin/16808d593a

- dalsza poprawa skuteczności ścigania przestępstw i prowadzenia postępowań karnych w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej;
- sprawne wdrożenie zaleceń sformułowanych w sprawozdaniu Moneyval na temat przeciwdziałania praniu pieniędzy / finansowaniu terroryzmu.

Była jugosłowiańska republika Macedonii

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z migracją nieuregulowaną, w latach 2016–2017 całkowita liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o 28 % (z 2 495 w 2016 r. do 3 200 w 2017 r.). Podobnie w 2017 r. wzrosła liczba przypadków nielegalnego pobytu – o 43 % (6 555) w porównaniu z 2016 r. (4 595). Jeżeli chodzi o tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r., dane Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej wskazują na wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu i brak wzrostu przypadków nielegalnego pobytu. Jeżeli chodzi o wnioski o udzielenie azylu, w pierwszej połowie 2018 r. złożono 2 360 wniosków o udzielenie azylu, co stanowi spadek o 39 % w porównaniu z pierwszą połową 2017 r., kiedy to złożono łącznie 3 860 takich wniosków. Wskaźnik przyznawania azylu jest nadal niski (0,81 % w 2016 r. i 1,45 % w 2017 r.). Mechanizmy readmisji i powrotu funkcjonują prawidłowo i należy je utrzymać w przyszłości. Odsetek powrotów (sięgający 130 % w 2017 r.) dowodzi, że obywatele byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, którym nakazano powrót, są faktycznie odsyłani (5 580 w 2017 r.).

Była jugosłowiańska republika Macedonii kontynuowała podejmowanie działań określonych w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, w szczególności jeżeli chodzi o wyzwania związane z migracją nieuregulowaną. Wzmocniono kontrolę graniczną i wprowadzono bardziej rygorystyczną kontrolę dokumentów. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zorganizowało szkolenia dla policji granicznej z zakresu praw człowieka. Usprawniono wdrażanie planów działania dotyczących zwiększenia pomocy na rzecz słabszych grup społecznych, konieczne są jednak dalsze starania w celu utrzymania obowiązujących środków.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Jeżeli chodzi o przestępczość zorganizowaną, organizacje przestępcze z byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii prowadzą aktywną działalność w obszarze handlu ludźmi i rozprowadzania środków odurzających. Niektóre z tych organizacji prowadzą jednocześnie różne rodzaje działalności przemytniczej (towary, papierosy). Była jugosłowiańska republika Macedonii pozostaje źródłem nielegalnego obrotu obiektami archeologicznymi, przedmiotami religijnymi i dobrami kultury w UE. Siatki zajmujące się przemytem migrantów działają w strefach przygranicznych, szczególnie na granicy z Grecją i Serbią. pomimo szeregu aresztowań dokonanych w ciągu roku.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przeprowadziło operacje w ramach zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i kontynuowało działania na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej. Utworzono krajową grupę zadaniową i zespoły mobilne w celu zapobiegania handlowi ludźmi i wsparcia wczesnej identyfikacji potencjalnych ofiar. Była jugosłowiańska republika Macedonii i Czarnogóra podpisały umowę o współpracy

w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi. Była jugosłowiańska republika Macedonii opracowała własną ocenę zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością, jak również regionalną ocenę we współpracy z Serbią i Czarnogórą. Nastąpiła poprawa we współpracy w zakresie ścigania przestępstw z partnerami z Bałkanów Zachodnich, Włoch i Słowenii, jak również we współpracy operacyjnej z Europolem. Była jugosłowiańska republika Macedonii powołała prokuratora łącznikowego, którego oddelegowano do Eurojustu w listopadzie 2018 r.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Oczekuje się dalszego usprawniania ich realizacji. Należy zająć się następującymi obszarami:

- dalsze wzmocnienie kontroli granicznej w sposób zapewniający poszanowanie praw podstawowych;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- poprawa skuteczności w zakresie ścigania przestępstw, aby zwalczać zorganizowane siatki przestępcze, zwłaszcza te zajmujące się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi, oraz aby zapewnić wiarygodne wyniki;
- zintensyfikowanie dochodzeń i postępowań karnych przeciwko organizacjom przestępczym, również tym zajmującym się przemytem migrantów.

<u>Bośnia i Hercegowina</u>

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z **migracją nieuregulowaną**, w latach 2016–2017 nie odnotowano wzrostu liczby przypadków odmowy wjazdu (spadek z 5 150 do 5 145), a liczba przypadków nielegalnego pobytu nieznacznie wzrosła o około 13 % (z 3 645 do 4 135). Jeżeli chodzi o tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r., dane Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej wskazują na wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu i brak wzrostu w przypadku nielegalnego pobytu. W pierwszej połowie 2018 r. obywatele Bośni i Hercegowiny złożyli 1 080 wniosków o udzielenie azylu, co stanowi spadek o 27 % w porównaniu z tym samym okresem w 2017 r., kiedy to złożono łącznie 1 485 takich wniosków. Wskaźnik przyznawania azylu wyniósł 3,10 % w 2016 r. i wzrósł do 5,66 % w 2017 r. Należy uważnie monitorować sytuację w związku z decyzją Bośni i Hercegowiny o przyznaniu ruchu bezwizowego obywatelom Chin (decyzja weszła w życie w maju 2018 r.). Współpraca w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu przebiega prawidłowo. Odsetek powrotów utrzymuje się na zadowalającym poziomie, konieczna jest jednak dalsza poprawa w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich (w 2017 r. faktycznie odesłano 2 680 osób, czyli 72 %, obywateli Bośni i Hercegowiny).

Bośnia i Hercegowina podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. Wdrożono strategię i plan działania na rzecz migracji i azylu (na lata 2016–2020). Przeprowadzono kampanie informacyjne na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym. W dniu 15 maja 2018 r. Rada Ministrów przyjęła plan działania w sprawie środków nadzwyczajnych. Na wdrożenie tego planu działania miał wpływ brak koordynacji między odpowiedzialnymi

organami na różnych szczeblach sprawowania rządów. Problem ten odczuła szczególnie policja graniczna, która obecnie zmaga się z brakami kadrowymi.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Jeżeli chodzi o przestępczość zorganizowaną, organizacje przestępcze z Bośni i Hercegowiny należą do organizacji najczęściej notowanych w związku z udziałem w zorganizowanej przestępczości przeciwko mieniu w UE, a także w handlu ludźmi i niedozwolonymi środkami odurzającymi. Bośnia i Hercegowina jest również krajem docelowym dla pojazdów skradzionych w państwach członkowskich. W Bośni i Hercegowinie nadal znajdują się znaczne zapasy broni, co stanowi zagrożenie z punktu widzenia nielegalnego handlu bronią palną. Bośnia i Hercegowina przyjęła nową strategię na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej i wdraża plan działania dotyczący przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Władze kontynuowały zwiększanie zdolności w zakresie ścigania przestępstw, jeżeli chodzi o zwalczanie przestępczości zorganizowanej oraz prowadzenie dochodzeń. Konieczne są jednak ulepszenia w celu zagwarantowania skuteczniejszego przekazywania spraw organom sądowym. Trwa wdrażanie planu działania na rzecz zwalczania handlu ludźmi na lata 2016–2019. W maju 2017 r. podpisano porozumienie dotyczące oddelegowania oficera łącznikowego do Europolu. Dotychczas Bośnia i Hercegowina nie powołała krajowego punktu kontaktowego przewidzianego w umowie o współpracy operacyjnej z Europolem. Dopóki taki punkt nie zostanie ustanowiony, Bośnia i Hercegowina nie może wysłać swojego oficera łącznikowego do Europolu.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Oczekuje się dalszego usprawniania ich realizacji, w szczególności w odniesieniu do migracji nieuregulowanej. Należy zająć się następującymi obszarami:

- zwiększenie skutecznego i zrównoważonego przydziału wystarczających zasobów na zarządzanie granicami oraz dalsze wzmacnianie kontroli granicznych, również w kontekście środków identyfikacji i rejestracji, przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- powołanie krajowego punktu kontaktowego zgodnie z wymogami umowy o współpracy zawartej z Europolem;
- podjęcie niezbędnych dalszych starań przez organy ścigania działające w sposób skoordynowany w celu skutecznego zapobiegania przestępczości zorganizowanej i praniu pieniędzy oraz ich zwalczania.

Czarnogóra

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z **migracją nieuregulowaną**, w latach 2016–2017 liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o około 63 % (z 335 do 545), podczas gdy liczba przypadków nielegalnego pobytu również wzrosła o 42 % w 2017 r. (810 w 2017 r. w porównaniu z 570 w 2016 r.). Wartości te utrzymują się jednak wciąż na niskim poziomie w ujęciu bezwzględnym. Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej

i Przybrzeżnej tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na niewielki wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu oraz nielegalnego pobytu. W pierwszej połowie 2018 r. obywatele Czarnogóry złożyli 330 wniosków o udzielenie azylu, co stanowi spadek o 38 % w porównaniu z tym samym okresem w 2017 r., kiedy to złożono łącznie 530 takich wniosków. Ogólnie rzecz biorąc, w całym 2017 r. złożono łącznie 970 wniosków o udzielenie azylu w porównaniu z 1 830 w 2016 r. (spadek o 47 %). Wskaźnik przyznawania azylu jest niski (0,96 % w 2016 r. i 2,10 % w 2017 r.). Mechanizmy readmisji i powrotu funkcjonują prawidłowo, a państwo szybko uznaje wnioski od państw członkowskich o readmisję zarówno dotyczące obywateli własnych, jak i obywateli państw trzecich. Odsetek powrotów (powyżej 100 % w 2017 r.) dowodzi, że obywatele Czarnogóry, którym nakazano opuszczenie UE, są faktycznie odsyłani (820 w 2017 r.), co należy kontynuować.

Czarnogóra podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. W 2018 r. Czarnogóra nie zorganizowała kampanii medialnej na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym, kampanię taką przewidziano jednak na 2019 r. W marcu 2018 r. rząd przyjął nowy plan działania w ramach strategii na rzecz reintegracji osób powracających na mocy umowy o readmisji w celu usprawnienia reintegracji powracających obywateli. Ramy prawne dotyczące legalnej migracji i migracji nieuregulowanej dostosowano do ram UE w drodze przyjęcia nowej ustawy o cudzoziemcach w lutym 2018 r. Ustawa o międzynarodowej i tymczasowej ochronie cudzoziemców weszła w życie w dniu 1 stycznia 2018 r.

W dniu 22 listopada 2018 r. Czarnogóra przyjęła program obywatelstwa dla inwestorów. Program obywatelstwa dla inwestorów wymaga ścisłego monitorowania, ponieważ może on stwarzać ryzyko migracyjne i ryzyko związane z bezpieczeństwem. W związku z tym należy stosować odpowiednią należytą staranność i kontrole bezpieczeństwa.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Jeżeli chodzi o **przestępczość zorganizowaną**, nadal budzi obawy tranzyt narkotyków przez Czarnogórę do UE. Organizacje przestępcze przejawiają aktywność w kwestii przemytu konopi i kokainy (z bezpośrednimi powiązaniami z grupami przestępczymi w Ameryce Południowej). Pomimo sukcesu szeregu inicjatyw przeprowadzonych przez władze Czarnogóry w celu ograniczenia rozpowszechniania broni palnej, jest ona nadal powszechnie dostępna. Czarnogóra jest ważnym państwem tranzytu i potencjalnym źródłem podrobionych i przemycanych papierosów.

Czarnogóra ściśle współpracuje z Europolem i Interpolem. Współpraca policyjna z państwami członkowskimi UE jest stale zacieśniana, czego dowodzą niedawne wspólne operacje policyjne. Współpraca z Eurojustem przebiega również sprawnie. W 2018 r. Czarnogóra uczestniczyła w 16 zarejestrowanych sprawach Eurojustu. Od 2017 r. toczy się szereg dochodzeń w sprawach karnych na wysokim szczeblu, w których pranie pieniędzy jest ścigane jako odrębne przestępstwo. W lipcu 2018 r. Czarnogóra przyjęła zmiany do ustawy o praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a także ustawę o międzynarodowych środkach ograniczających. W celu usprawnienia zwalczania handlu ludźmi i przemytu migrantów w służbach policyjnych utworzono wyspecjalizowany wydział. W dniu 20 lipca 2018 r. Czarnogóra i była jugosłowiańska republika Macedonii podpisały umowę o współpracy w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi. Liczba przypadków handlu ludźmi, w których przeprowadzono dochodzenie i postępowanie karne, utrzymuje się na niskim poziomie.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Oczekuje się dalszego usprawniania ich realizacji. Należy zająć się następującymi obszarami:

- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- konsolidacja osiągnięć w dziedzinie zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym handlu ludźmi, nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, prania pieniędzy i korupcji na dużą skalę.

Serbia

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z **migracją nieuregulowaną**, w latach 2016–2017 nie wzrosła liczba przypadków odmowy wjazdu (spadek z 8 070 do 7 910), a liczba obywateli Serbii uznanych za osoby przebywające w danym kraju nielegalnie wzrosła o 31 % w latach 2016–2017 (z 11 180 do 14 665 w 2017 r.). Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu oraz nielegalnego pobytu. W pierwszej połowie 2018 r. obywatele Serbii złożyli 3 460 wniosków o udzielenie azylu, co stanowi spadek o ponad 20 % w porównaniu z tym samym okresem w 2017 r., kiedy to złożono 4 375 takich wniosków. Całkowita liczba wniosków o udzielenie azylu złożonych w 2017 r. wynosi 8 325, co stanowi spadek o 38 % w porównaniu z 2016 r., kiedy to złożono 13 515 takich wniosków. Wskaźnik przyznawania azylu utrzymuje się na niskim poziomie (1,57 % w 2016 r. i 3,23 % w 2017 r.). Odsetek powrotów (powyżej 100 % w 2017 r.) dowodzi, że obywatele Serbii, którym nakazano opuszczenie UE, są faktycznie odsyłani (7 920 w 2017 r.). Współpraca Serbii w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu obywateli tego kraju przebiega prawidłowo i należy ją kontynuować. Niepokój budzi jednak fakt, że w dalszym ciągu nie wdrożono przepisów dotyczących obywateli państw trzecich zawartych w umowie o readmisji między Serbią a UE, zwłaszcza w odniesieniu do Rumunii i Bułgarii.

Serbia podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. Regionalnego oficera łącznikowego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oddelegowano do Belgradu we wrześniu 2017 r.

Komisja wyraziła obawy dotyczące ruchu bezwizowego przyznanego przez Serbię obywatelom Iranu w swoim pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego przyjętym w grudniu 2017 r. Biorąc pod uwagę znaczną liczbę obywateli Iranu, którzy nadużywają ruchu bezwizowego do Serbii z zamiarem przeniesienia się do UE, decyzja ta bardzo negatywnie wpłynęła na zarządzanie bezpieczną migracją. Dostępne dane statystyczne pokazują, że od dnia 2 września 2017 r. do dnia 16 października 2018 r. odnotowano 46 493 przypadków wjazdu i 33 568 przypadków wyjazdu obywateli Iranu. W tym kontekście Komisja z zadowoleniem odnotowuje zapowiedziane przez Serbię zakończenie obowiązywania statusu bezwizowego dla obywateli Iranu z dniem 17 października 2018 r. Status bezwizowy przyznany przez Serbię innym państwom znajdującym się w unijnym wykazie państw trzecich, których obywatele są objęci obowiązkiem wizowym, nadal budzi obawy ze względu na możliwe ryzyko migracyjne i ryzyko związane z bezpieczeństwem oraz wymaga ścisłego monitorowania. Ryzyko takie

zaobserwowano ostatnio w odniesieniu do obywateli Indii, a sygnały nadużywania ruchu bezwizowego w Serbii są podobne cechy jak w przypadku obywateli Iranu. Ponadto procedurę wydawania wiz należy również dostosować do standardów polityki wizowej UE, w szczególności w zakresie kontroli osób ubiegających się o wizy, z uwagi na ryzyko migracyjne i ryzyko związane z bezpieczeństwem.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Jeżeli chodzi o przestępczość zorganizowaną, obywatele Serbii w dalszym ciągu należą do narodowości, których członkowie są najczęściej notowani w związku z udziałem w zorganizowanej przestępczości przeciwko mieniu w UE, w szczególności w Belgii, we Francji, w Niemczech i we Włoszech. Obywatele Serbii nadal należą również do grupy osób, które najczęściej stają się ofiarami handlu ludźmi mającego źródło w regionie Bałkanów Zachodnich. Organizacje przestępcze złożone z obywateli Iranu są zaangażowane w handel heroiną wzdłuż tego szlaku, jak również wzdłuż szlaku prowadzącego przez Kaukaz Południowy. W Serbii wciąż znajdują się znaczne zapasy broni, co stanowi zagrożenie z punktu widzenia nielegalnego handlu bronią palną.

W celu zintensyfikowania walki z przestępczością zorganizowaną w marcu 2018 r. weszła w życie ustawa dotycząca organizacji i jurysdykcji władz państwowych w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i korupcji. Aby wzmocnić swoją zdolność administracyjną, w czerwcu 2018 r. Serbia utworzyła nowy organ koordynacyjny ds. zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Porozumienie robocze między Ministerstwem Spraw Wewnętrznych a Europejskim Kolegium Policyjnym zostało ratyfikowane w marcu 2018 r. i weszło w życie w kwietniu 2018 r. Trwają prace przygotowawcze mające na celu oddelegowanie oficera łącznikowego Europolu do Serbii.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Oczekuje się dalszego usprawniania ich realizacji, w szczególności w odniesieniu do potrzeby zmniejszenia migracji nieuregulowanej. Należy zająć się następującymi obszarami:

- dalsze dostosowanie do polityki wizowej UE, co jest podstawowym warunkiem ciągłego spełniania kryterium odniesienia w zakresie polityki migracyjnej;
- dalsze wzmocnienie kontroli granicznej w sposób zapewniający poszanowanie praw podstawowych;
- zintensyfikowanie skutecznego wdrażania umowy o readmisji między Serbią a UE w zakresie readmisji obywateli państw trzecich;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- jak najszybsze ratyfikowanie umowy o współpracy z Europolem, aby umożliwić terminowe oddelegowanie oficera łącznikowego;
- dalsza intensyfikacja dochodzeń z wykorzystaniem danych wywiadowczych w celu uzyskania trwałych wyników w zakresie prawomocnych wyroków i rozbijania przestępczości zorganizowanej.

II.2 Partnerstwo Wschodnie

Mołdawia

Migracja nieuregulowana, w tym readmisja

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z **migracją nieuregulowaną**, w latach 2016–2017 liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o 56 % (z 4 660 do 7 270). Nieznacznie wzrosła liczba przypadków nielegalnego pobytu z 7 660 w 2016 r. do 8 785 w 2017 r. (wzrost o 15 %). Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu i znaczny wzrost w przypadku nielegalnego pobytu. Jeżeli chodzi o wnioski o udzielenie azylu, po znacznym spadku o ponad 50 % w 2017 r. w porównaniu z 2016 r. (z 3 675 do 1 610) w pierwszej połowie 2018 r. zarejestrowano ogółem 1 665 wniosków, co oznacza wzrost o 128 % w porównaniu z tym samym okresem w 2017 r. (730 wniosków). Wskaźnik przyznawania azylu jest niski (1,48 % w 2016 r. i 1,35 % w 2017 r.). Odsetek powrotów (około 83 % w 2017 r.) znacznie wzrósł w porównaniu z 2016 r. (około 48 %) – w 2017 r. faktycznie odesłano 3 835 obywateli Mołdawii. Współpraca z Mołdawią w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu przebiega prawidłowo i należy ją kontynuować.

Mołdawia jest w trakcie realizacji planu działania na lata 2016–2020 w ramach narodowej strategii w dziedzinie migracji i azylu na lata 2011–2020. Mołdawia zintensyfikowała starania na rzecz opracowania ukierunkowanych kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym. Kampanie informacyjne, w tym poświęcone ryzyku przekroczenia dozwolonego okresu pobytu w państwach strefy Schengen+ i związanym z tym karom, skierowano w szczególności do słabszych grup społecznych. W listopadzie 2018 r. Mołdawia uruchomiła program obywatelstwa dla inwestorów, który wymaga ścisłego monitorowania, ponieważ może stwarzać ryzyko migracyjne i ryzyko związane z bezpieczeństwem. W związku z tym należy stosować odpowiednią należytą staranność i kontrole bezpieczeństwa.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Mołdawskie organizacje przestępcze nadal stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa, szczególnie w Austrii, we Francji, na Łotwie, w Niemczech i w Polsce. Ich główne obszary działań obejmują przestępczość przeciwko mieniu, nielegalny obrót wyrobami tytoniowymi, nielegalny obrót środkami odurzającymi (heroiną), przestępstwa dotyczące akcyzy, oszustwa z wykorzystaniem karty płatniczej oraz pranie pieniędzy. Szczególnie rosyjskojęzyczne organizacje przestępcze wykorzystują Mołdawię jako państwo tranzytu do celów prania pieniędzy i wprowadzania ich do UE. Głównymi czynnikami ryzyka związanymi z terroryzmem są wykorzystywanie terytorium Mołdawii jako strefy tranzytowej do stref konfliktu na Bliskim Wschodzie, radykalizacja i działania najemników we wschodniej Ukrainie. Rośnie liczba usług w zakresie cyberprzestępczości oferowanych z Mołdawii oraz ataków na bankomaty, takich jak ataki typu *black box*.

Mołdawia podjęła pewne działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, takie jak przyjęcie

nowego ustawodawstwa dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy, ustanowienie operacyjnych instytucji antykorupcyjnych, rozszerzenie zakresu działania agencji ds. odzyskiwania mienia i przeprowadzenie kampanii informacyjnych związanych z ruchem bezwizowym. W dalszym ciągu występują jednak znaczne niedociągnięcia, jeżeli chodzi o zapewnienie spełnienia kryterium dotyczącego przeciwdziałania korupcji. Przyjęcie pakietu ustaw dotyczących reformy fiskalnej w lipcu 2018 r. wzbudziło obawy o polityczną wolę zwalczania korupcji. Uwzględnione w pakiecie inicjatywy prawne obejmują amnestię kapitałową i podatkową, którą uprzednio wycofano z programu legislacyjnego po krytycznych uwagach ze strony m.in. UE. Obejmują również tak zwany „pakiet biznesowy", który ponownie wprowadza „depenalizację" szeregu przestępstw gospodarczych.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. W pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego Komisja zauważyła, że spełnienie kryteriów związanych z przeciwdziałaniem korupcji i praniu pieniędzy może być zagrożone, jeżeli nie zostaną podjęte natychmiastowe działania mające na celu zapewnienie ich ciągłej i trwałej realizacji. Nie wdrożono jednak niektórych z zalecanych działań. Należy podjąć natychmiastowe działania w celu sprostania wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną, w tym w nieuzasadnionymi wnioskami o udzielenie azylu złożonymi przez obywateli Mołdawii. Mołdawia musi również w trybie pilnym podjąć natychmiastowe działania mające zapewnić spełnienie kryterium dotyczącego przeciwdziałania korupcji. Należy zająć się następującymi obszarami:

- wzmocnienie kontroli granicznej w sposób zapewniający poszanowanie praw podstawowych;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- zacieśnienie współpracy operacyjnej w celu szybkiego zmniejszenia liczby nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu składanych przez obywateli Mołdawii w państwach strefy Schengen+;
- dostosowanie ustaw dotyczących reform podatkowych do norm UE;
- wzmocnienie Krajowego Urzędu Etyki przez powołanie niezbędnej liczby inspektorów ds. etyki; zapewnienie skutecznego wdrożenia systemu ujawniania informacji majątkowych w odniesieniu do wszystkich podmiotów wysokiego szczebla;
- zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę wyników w zwalczaniu korupcji na wysokim szczeblu, wdrożenie strategii odzyskiwania mienia oraz zapewnienie dokładnego, bezstronnego ścigania oszustw bankowych, odzyskiwania sprzeniewierzonych środków finansowych i pociągnięcia wszystkich odpowiedzialnych osób do odpowiedzialności przed wymiarem sprawiedliwości bez dalszej zwłoki.

Gruzja

Zintegrowane zarządzanie granicami, zarządzanie migracjami i azyl

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z migracją nieuregulowaną, w latach 2016–2017 liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o około 200 % (z 810 do 2 655), natomiast w przypadku nielegalnego pobytu odnotowano nieznaczny wzrost między rokiem 2016 (5 240) a 2017 (5 860). Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej

tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na znaczny wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu i wzrost w przypadku nielegalnego pobytu. W pierwszej połowie 2018 r. liczba wniosków o udzielenie azylu była dwukrotnie większa niż w pierwszej połowie 2017 r. – w pierwszej połowie 2018 r. złożono 9 680 wniosków o udzielenie azylu w porównaniu z 4 770 wnioskami złożonymi w tym samym okresie w 2017 r. Wzrost ten jest szczególnie odczuwalny w Niemczech i we Francji. Odnotowano znaczny spadek wskaźnika przyznawania azylu z 14,09 % w 2016 r. do 5,48 % w 2017 r. Współpraca Gruzji w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu przebiega prawidłowo i należy ją kontynuować. Odsetek powrotów (około 63 % w 2017 r.) wzrósł w porównaniu z 2016 r. (około 56 %) – w 2017 r. faktycznie odesłano 4 560 obywateli Gruzji.

Gruzja podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego i kontynuowała starania, aby rozwiązać problem nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu i zacieśnić współpracę operacyjną z państwami członkowskimi najbardziej dotkniętymi zjawiskiem migracji nieuregulowanej. Gruzja wprowadziła istotne zmiany legislacyjne, aby rozwiązać kwestię większej liczby wniosków o udzielenie azylu i zapobiegać migracji nieuregulowanej, w tym zmianę ustawy o aktach stanu cywilnego (wprowadzającą bardziej rygorystyczne warunki zmiany nazwiska) w kwietniu 2018 r. Gruzja poczyniła postępy we wdrażaniu strategii na rzecz migracji na lata 2016–2020 i dotyczącego jej planu działania. W październiku 2018 r. rozpoczęto trzecią turę finansowanej ze środków unijnych intensywnej kampanii informacyjnej na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym, poświęconej w szczególności zapobieganiu nadużywania unijnych procedur azylowych. Władze gruzińskie opublikowały dwujęzyczny podręcznik na temat legalnej migracji oraz opracowały aplikację mobilną dotyczącą strefy Schengen / UE, dzięki której obywatele Gruzji mogą obliczać okres spędzony w strefie Schengen+ i liczbę dni, jaka pozostała do końca dozwolonego okresu pobytu.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

Organizacje przestępcze z Gruzji są nadal zgłaszane jako jedne z najczęściej reprezentowanych narodowości pozaunijnych zaangażowanych w poważną i zorganizowaną przestępczość w UE, szczególnie we Francji, w Grecji, Hiszpanii, Niemczech, Szwecji i Włoszech. Głównym obszarem działalności przestępczej gruzińskich organizacji przestępczych pozostaje przestępczość przeciwko mieniu, a ponadto trudnią się one praniem dochodów z przestępstwa. Kwestią wymagającą monitorowania jest w dalszym ciągu nielegalny obrót środkami odurzającymi. W ostatnich latach władze gruzińskie skutecznie rozbijały organizacje przestępcze pochodzące z Gruzji.

Gruzja podjęła działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego i zacieśniła współpracę na szczeblu międzynarodowym w celu zapobiegania przestępczości zorganizowanej i jej zwalczania. Konieczne jest terminowe i skuteczne wdrożenie nowej krajowej strategii na lata 2017–2020 na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej i planu działania na lata 2017–2018. W związku z zaleceniami z poprzednich lat odnotowuje się postępy w reformach policji w zakresie działań policji z wykorzystaniem danych wywiadowczych oraz współdziałania policji i obywateli, jak też w ustanawianiu jednolitego systemu analizy przestępstw. Do kluczowych państw członkowskich oddelegowani zostali policyjni attaché i zawierane są nowe porozumienia w sprawie ścigania przestępstw. Konieczne jest dalsze zacieśnienie współpracy policyjnej z najbardziej dotkniętymi problemem państwami członkowskimi, aby

w dalszym ciągu ograniczać wpływ działalności gruzińskich organizacji przestępczych na UE. W marcu 2018 r. podpisano protokół ustaleń w sprawie bezpiecznej linii komunikacyjnej i umowę o współpracy z Europolem, do którego we wrześniu 2018 r. oddelegowano oficera łącznikowego. Zakończono negocjacje dotyczące umowy o współpracy z Eurojustem.

Ogólnie Gruzja ma dobre wyniki we wdrażaniu reform antykorupcyjnych, niemniej korupcja na dużą skalę i dalsze zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego nadal pozostają obszarami wymagającymi poprawy. Wprowadzony w styczniu 2017 r. mechanizm weryfikacji ujawnianych informacji majątkowych został skutecznie wdrożony i nadal będzie objęty wsparciem UE. Chociaż w lipcu 2018 r. Gruzja wyznaczyła Wydział ds. Integracji Europejskiej i Współpracy z Organizacjami Międzynarodowymi Prokuratury Generalnej jako krajowe biuro ds. odzyskiwania mienia, należy utworzyć niezależne biuro ds. odzyskiwania mienia.

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. Mimo że wprowadzono konkretne środki w celu sprostania wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną, konieczne jest podjęcie dalszych natychmiastowych działań, aby sprostać tym wyzwaniom, w tym rosnącej liczbie nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu. Należy zająć się następującymi obszarami:

- zacieśnienie współpracy operacyjnej z zainteresowanymi państwami w celu szybkiego zmniejszenia liczby nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu składanych przez obywateli Gruzji w państwach strefy Schengen+;
- wzmocnienie kontroli granicznej w sposób zapewniający poszanowanie praw podstawowych;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- dalsze zacieśnianie transgranicznej współpracy w zakresie ścigania przestępstw w celu zwalczania gruzińskich organizacji przestępczych;
- zakończenie w trybie pilnym reformy działań policyjnych z wykorzystaniem danych wywiadowczych i opracowanie jednolitego systemu analizy przestępstw;
- dalsze wzmacnianie ram antykorupcyjnych, w tym przez utworzenie niezależnego biura ds. odzyskiwania mienia.

Ukraina

Zintegrowane zarządzanie granicami, zarządzanie migracjami i azyl

Jeżeli chodzi o wyzwania związane z migracją nieuregulowaną, w latach 2016–2017 liczba przypadków odmowy wjazdu wzrosła o 47 % (z 22 495 do 33 105). Podobnie nieznacznie wzrosła liczba Ukraińców uznanych za osoby przebywające w danym kraju nielegalnie (o 13 %) w 2017 r. (33 485) w porównaniu z 2016 r. (29 570). Według danych Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej tendencje między pierwszą połową 2017 r. a pierwszą połową 2018 r. wskazują na znaczny wzrost liczby przypadków odmowy wjazdu i brak wzrostu przypadków nielegalnego pobytu. W pierwszej połowie 2018 r. liczba wniosków o udzielenie azylu złożonych przez Ukraińców wyniosła 4 710, co stanowi spadek o 9 % w porównaniu z w tym samym okresem w 2017 r., kiedy to liczba wniosków wynosiła 5 280. Całkowita liczba wniosków o udzielenie azylu w całym 2017 r. wyniosła 10 075, co stanowi spadek o 19 % w porównaniu z 2016 r., w którym złożono 12 460 takich wniosków.

Wskaźnik przyznawania azylu wyniósł 20,41 % w 2016 r. i 16,24 % w 2017 r. Współpraca w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu przebiega prawidłowo i należy ją kontynuować. Odsetek powrotów utrzymuje się na stabilnym poziomie (około 79 % w 2017 r.) – w 2017 r. faktycznie odesłano 25 330 obywateli Ukrainy.

Zintegrowane zarządzanie granicami nadal stanowi wyzwanie, a współpraca międzyagencyjna jest wciąż niezadowalająca. Ukończono ocenę śródokresową obowiązującej strategii na rzecz zintegrowanego zarządzania granicami, a na wiosnę 2019 r. przewidziano opracowanie nowej strategii na lata 2020–2025 i planu działania. Ukraina przeprowadziła ogólnokrajową kampanię informacyjną mającą na celu wyjaśnienie praw i obowiązków wynikających z ruchu bezwizowego.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne

W odniesieniu do przestępczości zorganizowanej Ukraina pozostaje państwem tranzytu dla różnych nielegalnych towarów, którymi handluje się w UE. Ukraińskie organizacje przestępcze nadal są zamieszane w oszustwa związane z podatkiem akcyzowym, szczególnie w wytwarzanie nielegalnych wyrobów tytoniowych i ich przemyt do UE. Szczególną uwagę należy zwrócić na aktywne organizacje przemytnicze kierowane przez obywateli Ukrainy z terytorium Turcji i Grecji, działające na szlaku biegnącym przez Bałkany Zachodnie. Cyberprzestępcy posiadający ukraińskie obywatelstwo, szczególnie rosyjskojęzyczni, coraz częściej wykorzystują w swojej działalności w cyberprzestępczym podziemiu wysoce wyrafinowane techniki.

Ukraina podjęła niektóre działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. Utworzono wysoki trybunał antykorupcyjny, który nie funkcjonuje jeszcze jednak w pełni. Rozpoczęto proces wyboru sędziów orzekających w sprawach dotyczących korupcji, który zgodnie z przewidywaniami ma zakończyć się na początku 2019 r. Do celów wyboru takich sędziów powołano grupę międzynarodowych ekspertów (Publiczna Rada Ekspertów Międzynarodowych), która nie ma jednak wystarczającego dostępu do informacji. Utworzono system automatycznej weryfikacji informacji majątkowych ujawnianych przez urzędników publicznych. Oprogramowanie weryfikacyjne już działa, a system jest połączony z większością krajowych rejestrów. Pomimo poczynionych postępów konieczne jest zastosowanie dalszych środków, aby ustanowić w pełni funkcjonujący system weryfikacji i skutecznie przetwarzać wcześniej ujawnione informacje majątkowe. Wzmocniono starania na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej dzięki niedawnemu ustanowieniu nowego wydziału ds. zwalczania przestępczości zorganizowanej w strukturach krajowej policji Ukrainy.

Nadal pozostają do przeprowadzenia pewne działania określone w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego. Ukraina nie uchyliła jak dotąd zmian legislacyjnych z marca 2017 r. rozszerzających zakres obowiązku ujawniania informacji majątkowych na działaczy antykorupcyjnych. Obawy budzi fakt, że na przestrzeni ostatnich lat dochodziło do dalszych ataków na członków społeczeństwa obywatelskiego ujawniających przypadki korupcji. Dochodzenia dotyczące takich ataków toczą się powoli. Nadal funkcjonują Narodowe Biuro Antykorupcyjne Ukrainy i Wyspecjalizowana Prokuratura Antykorupcyjna, nie rozwiązano jednak problemów związanych z ich skutecznością i niezależnością. Toczący się audyt Krajowego Biura

Antykorupcyjnego Ukrainy budzi obawy w związku z upolitycznionym wyborem audytorów, który grozi osłabieniem kierownictwa Biura. Biuro nie uzyskało jeszcze niezależnego dostępu do zakładania podsłuchów. Na jego zdolność do prowadzenia skutecznych dochodzeń w złożonych sprawach dotyczących korupcji negatywnie wpływa fakt, że Narodowa Agencja ds. Przeciwdziałania Korupcji nie udzieliła mu bezpośredniego i automatycznego dostępu do swojej bazy danych zawierającej ujawnione informacje majątkowe, a także fakt, że wprowadzono krótsze okresy prowadzenia dochodzeń w sprawach karnych (wprowadzone w 2017 r. i wzmocnione we wrześniu 2018 r.).

Ogólnie rzecz biorąc, kryteria liberalizacji reżimu wizowego w dalszym ciągu są spełniane. W pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego Komisja odnotowała, że w świetle ostatnich zmian należy podjąć natychmiastowe działania w celu zapewnienia pełnego wdrożenia i trwałości reform przeprowadzonych w przeszłości, w szczególności w odniesieniu do kryterium dotyczącego przeciwdziałania korupcji. Nie wdrożono jednak niektórych zaleceń określonych w pierwszym sprawozdaniu w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, w związku z czym należy podjąć natychmiastowe działania, aby zapewnić ciągłe spełnianie kryterium dotyczącego przeciwdziałania korupcji. Należy również podjąć natychmiastowe działania w celu sprostania wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną. Należy zająć się następującymi obszarami:

- zacieśnienie współpracy operacyjnej z określonymi państwami w celu szybkiego zmniejszenia migracji nieuregulowanej obywateli Ukrainy do państw strefy Schengen+;
- dalsze organizowanie kampanii informacyjnych na temat praw i obowiązków związanych z ruchem bezwizowym;
- uchylenie w trybie pilnym zmian rozszerzających zakres ujawniania informacji majątkowych przez członków społeczeństwa obywatelskiego i zapewnienie, aby społeczeństwo obywatelskie mogło odgrywać swoją rolę bez zbędnej ingerencji;
- zapewnienie niezależności, skuteczności i trwałości instytucjonalnych ram antykorupcyjnych, w tym przez zapewnienie, aby wysoki trybunał antykorupcyjny szybko zaczął w pełni funkcjonować, a Publiczna Rada Ekspertów Międzynarodowych mogła w odpowiedni sposób odgrywać swoją rolę w procesie wyboru;
- przywrócenie niezależności i wiarygodności Wyspecjalizowanej Prokuratury Antykorupcyjnej;
- ustanowienie w pełni funkcjonującego systemu weryfikacji ujawnianych informacji majątkowych, w szczególności przez zapewnienie automatycznego dostępu do wszystkich pozostałych rejestrów i baz danych, aby otrzymać wiarygodną historię zweryfikowanych ujawnionych informacji;
- zwiększenie zdolności krajowej policji i zacieśnienie współpracy między organami ścigania w celu dalszego zwalczania przestępczości zorganizowanej, a zwłaszcza cyberprzestępczości.

III. Wnioski

Zgodnie z art. 8 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2018/1806, w którym wymaga się od Komisji monitorowania i sporządzania sprawozdań na temat ciągłości spełniania wymogów

liberalizacji reżimu wizowego przez państwa trzecie, Komisja – podobnie jak w pierwszym sprawozdaniu – stwierdza, że na podstawie analizy przedstawionej w niniejszym sprawozdaniu i załączonego dokumentu roboczego służb Komisji, państwa, których dotyczy niniejsze sprawozdanie, w dalszym ciągu spełniają wymogi liberalizacji reżimu wizowego. W niniejszym sprawozdaniu określa się dalsze działania – w niektórych przypadkach są to natychmiastowe działania – które konkretne państwa muszą podjąć w poszczególnych obszarach, aby zapewnić ciągłość spełniania kryteriów. Jeżeli którykolwiek z wymogów nie jest już spełniany, w rozporządzeniu określono procedury tymczasowego zawieszenia zwolnienia z obowiązku wizowego dla obywateli danych państw trzecich. Ponadto należy zapewnić dalszą realizację wszystkich pozostałych kryteriów.

Państwa Bałkanów Zachodnich i Partnerstwa Wschodniego w dalszym ciągu podejmowały działania w celu sprostania **wyzwaniom związanym z migracją nieuregulowaną.** Konieczne jest podjęcie dalszych starań, aby zapewnić poprawę i trwałość rezultatów. Obawy budzi rosnąca liczba **nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu** w przypadku **Mołdawii** i **Gruzji**. Odnotowano wzrost migracji nieuregulowanej z **Ukrainy**, **Serbii** oraz **Bośni i Hercegowiny**. **Albania** podjęła skuteczne działania, jednak zapewnienie poprawy i trwałości wyników wymaga ciągłych starań. Współpraca w zakresie mechanizmów readmisji i powrotu w przypadku wszystkich państw Bałkanów Zachodnich i Partnerstwa Wschodniego nadal przebiega sprawnie, o czym świadczy ogólny wysoki odsetek powrotów, i należy ją kontynuować. Nadal istnieje jednak możliwość poprawy sytuacji, w szczególności jeżeli chodzi o readmisję obywateli państw trzecich w przypadku Serbii.

Na wzmocnienie wsparcia w zakresie zarządzania migracją nieuregulowaną wpływ będzie miało również **szybkie zawarcie umów o statusie z Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną**, chociaż główna odpowiedzialność za zarządzanie granicami nadal należy do kompetencji partnerów z Bałkanów Zachodnich. Jako pierwsza taką umowę o statusie podpisała Albania. Rozpoczęto również proces zawierania takich umów z Serbią i byłą jugosłowiańską republiką Macedonii. Nie zakończono jeszcze procedur wymaganych do szybkiego rozpoczęcia procesu zawierania umów z Czarnogórą oraz Bośnią i Hercegowiną.

Komisja nalega, aby w celu zagwarantowania właściwie zarządzanej migracji i środowiska bezpieczeństwa jako podstawowego warunku ciągłości spełniania kryteriów **zapewniono dostosowanie do polityki wizowej UE.** Dotyczy to w szczególności Serbii.

Państwa Bałkanów Zachodnich i Partnerstwa Wschodniego w dalszym ciągu podejmowały działania w celu **zapobiegania przestępczości zorganizowanej i jej zwalczania**. Należy jednak jeszcze bardziej wzmocnić podejmowane starania. Organizacje przestępcze z tych państw nadal aktywnie zajmują się nielegalnym handlem bronią palną i handlem różnymi nielegalnymi towarami (w szczególności środkami odurzającymi i tytoniem), przestępczością przeciwko mieniu, praniem pieniędzy, handlem ludźmi, przemytem migrantów i cyberprzestępczością.

W pierwszym sprawozdaniu określono konieczność podjęcia przez **Mołdawię** natychmiastowych działań, aby zapewnić ciągłość w spełnianiu kryteriów dotyczących **zwalczania korupcji i prania pieniędzy** oraz trwałość reform. Chociaż podjęto pewne działania przeciwko **praniu pieniędzy**, **Mołdawia** musi **w trybie pilnym** podjąć natychmiastowe działania mające zapewnić spełnienie kryterium dotyczącego **zwalczania korupcji.** W pierwszym sprawozdaniu stwierdzono również, że **Ukraina** musi podjąć natychmiastowe działania, **aby chronić środki antykorupcyjne** wprowadzone w ramach poprzednich reform i umożliwić dalszy postęp. Mimo że podjęto pewne działania, konieczne

są dalsze starania, aby zapewnić pełne wdrożenie i trwałość poprzednich reform oraz rozwiązać problem **niewdrożonych** zaleceń.

Realizacja kryteriów liberalizacji reżimu wizowego to nieustający proces. Prowadzone będzie dalsze monitorowanie, w tym w ramach posiedzeń urzędników wyższego szczebla i regularnych posiedzeń podkomitetu ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa oraz dialogu między UE i państwami objętymi liberalizacją reżimu wizowego, a w przypadku państw Bałkanów Zachodnich – w stosownych przypadkach – w ramach negocjacji w sprawie przystąpienia do UE.